

სენსიტივის

სიტყვი იყო. პატარა ვიწრო ფანჯრებიდან თითქოს და-
რინებით ახუნებდა მზე და კიდევ უფრო მოწყენილ შესა-
ხედაობას აძლევდა ღარიბულად მოწყობილ სასტუმრო ოთახს
და იქ მყოფ კოლ-ქმარს, რომლებიც რაღაც მოწყენილ-და-
ღვრემილი იგერებდნენ ახუარს ბუზებს. კოლი, პატარა ტა-
ნის, ჰალარა-შერეული და საკმაოდ მსუქანი ქალი, იჯდა
ტახტზე რგვალ მაგიდასთან და ატირებულ თვალებს ადევნი-
და ქმრის ნერვიან სიარულს წინ და უკან, მის შეუწყებულ,
ყვირულ სახეს და ბეჭებში მოხრილ, გამხდარ ფეხურას. ტა-
ნე ქმარს ყვირით-კანტებიანი და ყვირულ-ღიღებებიანი და-
ლაპავებული ატყუებდა: „ეცე“.

— არა, როგორ შეიტყე, სიმონ, ეს ამავე, — იქნება
ტყუილი იყო? — სთქვა ქალმა გაღებულად.

— როგორ შეიტყე... მწ, რომ ვერაფერს გაიგებ, ქა-
ლო, — აი ვითხარ... ქმარი მიუახლოვდა მაგიდას, გაჩერდა
კოლის წინ და გულდაწყვეტილი სხით დაიწყო: — როგორ და
ღმობრძავე მითხარ, — მან გაბ-
რაზეებით გადაიქნია თავზე ხელი
ბუზების მოსაგვრებლად, — დი-
მობრძავე მითხარ; როგორც გა-
ვედი ღლით, აქვე შეშინდა,
იპიტომ დაებრუნდი: ჩემმა ძმამ
მითხარა, — ნაზირატელი რა-
მია, ხომ იცი, — რომ კალსტრა-
ტის არ მისციენ ატესტატ-
სო... —

— თვლი დაუდგა! ვითომ
რატომო?... —

— ქალბატონო, ნიკომ ამი-
ფორიაქა ყველაფერი სამზა-
რეულოში, უთხარით რამე
თქვენ, თორემ მე არაფერი გა-
მივიდა, — ამ სიტყვებით შემოა-
ლა კარები და ოთახში შემო-
ვიდა მკლავებ-დაკაიწებული,
მაღალი, მოხუცებული დედა-
კაცი, იმ ოჯახის ერთადერთი
მოსამსახურე.

კოლ-ქმარი უსიამოვნოდ შე-
კრთნენ დედა-კაცის ხმაზე.

— კარი, კარი, შე ოჯახ-
დასაქვეო, — ეს გამკრავი ქა-
რი მომკლავს! — კაცი სანქტუარ
მოტრიალდა, დაფარა ბელოტზე
ხელი და გაიქცა მეორე კარე-
ბისაკენ მისახურავად; ფეხი წა-
მოსლდა მაგიდას ქვეშ გაწოლილ ხალიჩას; მაგიდა ხმაურობით
წამოვიდა, ქალბატონი და მოსამსახურე ორივენი მივარ-
დნენ მაგიდაზე მდგარ ლამაზს, რომელიც დაიჭირა შემინე-
ბულმა ქალბატონმა და სწრაფად დაუწყო სწორება გარუსისა
და ლობიოსაგან მოქსოვილ ლამაზს ქვეშ რგვალ დასაფენს,
თანაც ბღვერით შეუტრია მოსამსახურეს.

— რა არის, დედაკაო, რომ არ მოგვსვენენ, შენი თა-
ვი გავქვს ესლა?... —

— არა, ამ მინუტში დაიკარგოს აქედან!... ჩემმა თვა-
ლებმა არ დინახონ!... ჩემ სახლში რომ აღარ მსვენებს,
გინახავს! — ღრიალბდა სიმონი.

დედაკაცი ნელად მოტრიალდა, გავიდა ოთახიდან, რაც
ბალი და ღონე ჰქონდა მოახეთქ კარები, მაგრამ ისევ სწრა-
ფად გაილა, შემოქრა შიგთი და მკვახეთ შესახვა კოლ-
ქმარს გაბოროტებით:

— დღესე რასობი მომეცით. ჩემდები წელიწადი
თქვენ გემსახურები და ეს სამაგიერო პატრისცემა? ოთხი
წლის ჯამაგირი თქვენზე, ოთხის. ამ მინუტში ჩამბარეთ ჩე-
მი ფული და წავალ. უთქვენოდ აღარ ვემიძლია გგონია სი-
ცოცხლე? არამ არ მოგვსვენებ, დედაკაო... დაიკარგოს
აქედან!... გამოჯავრა მან კოლ-ქმარი, თავის ქვეით, — და-
ვიკარგები, ამა თქვენ ჩავაკვებო!... საღლი თითონ გამო-
იჩანეთ... ესლავე მივდივარ, ფული დამიშაღლი!... — კარები
ისევ მიხურა.

— ღმერთო ჩემო, ღმერთო ჩემო, როგორი თავხედი
დედაკაო!... წავალ ესლავე და
სულ ყირამალით გადაუშვებ
კიბიან. — სიმონმა დაავლო
ქულს ხელი და გასწია.

— კარგი ერთი, რა არის, მა-
ნეე რომ ვაცხარლები, — გა-
დაელომა წინ კოლი. — საცაა
მოვლენ ბავშვები და მართალ
ამაგას შევტყობთ. მე დარწმუ-
ნებული ვარ, თინა მშვენიერ
ატესტატ-სო მოიტანს... —

— ღმერთო!... — შეხვედრა
მოთმინებიდან გამოსულმა ქმარ-
მა, წაივლო ორივე ხელი თავ-
ზე და მოტრიალდა, — ღმერთო,
რათ გაინენ ეს ქალები... ქუეა
სად გაქ, აღმინაო?... ერის
შენ გეკითხები... ის ისევ მო-
ტრიალდა კოლისაკენ, — რათ
მინდა მე თინას კარგი ატესტატ-
ტი?.. რომელი სული იგი იქ-
ნება, რომელი ინჯინერი?...
მე კალსტრატის ატესტატზე
ჩვივი, მე იმის ატესტატი მინ-
და... —

— ესლა მართლა ნამეტანს
ნუ კი გადაირვეი. თინა ჩვენი
შვილი არ არის თუ?... —

— ამას უფურე... აღარ
შემიძლია მეტი!... ცოლქმ იმ
ჯგოჯებთმა სამსახურმა გამოიძლია სიცოცხლე: გამომატი-
და, სისხლი გამოშრა, სიარული მივიძს, დაჯდომა აღარ შე-
მიძლია კაცსაკენ, დამაბრია, ორმოცდა ათი წლის კაცი სა-
მოცდა ათისას დამმსჯავსა. შინ მოვლად თქვენგან აღარ
მაქვს მოსვენება... ქალი, დაბრდი და როგორ ვერ მიხე-
დი?... რა საჭიროა ესლა ჩვენი ნუკისთვის ატესტატი? ვერ

მტრები ბრძოლის შემდეგ. ახმონი და რუსი დაჭრილი ჯარს-
კაცები ერთმანეთს უფლან.

14 წლის რუსი მკობრი სერგეი, თავის ნებით წასული შორეულ-აღმოსავლეთში.

ანი და წინსაფრთხიანი, წვრილი ქალი; საქაროდ მოიხადა ყავის ფერი ჩაღის ქული, დაავლო სკამზე, მივარდა, გადაკოცნა ჯერ დედა, მერმე მამა და ამოიღო დაეკიცილი ქალაღი წინსაფრის უბიდან.

— აბა უყურე, დედილო, აბა მაილო... გამდელო?... გამდელსაც დუფახებ ამ წამში... — ქალი საქაროდ მოტრიაღიდა, მივარდა კარი თავის-თავად გაიღო და შიგ თითონ გამდელი შემოვიდა გაღიმებული სხებით, თითქოს არაფერი მომხდარაო. თინა სწრაფად გადაღებია იმისაც, — ჩემო გამდელო, ჩემო ბებრუტანა, აი შეხედე, რა მიღო შენმა თინამ!.. სახელწოდებულ მიდიღებენ კურსებზე, ვისწაველი, ექიმი ვიქნები, ჩემთან გაცხოვრებ... დეფარსოთ შენ სოფელში საავადმყოფო, რამდენ სარგებლობას მოვიტანთ... რამდენს მოვარჩენთ, გავაბედნიერებთ...

— შენი ჭირიმი, ჩემო ცუტურმეღავ, შენი კაი ქმარი მაჩვენოს ღმერთმა, შენი შეღილებეც გამაზრდის... — ბებური მოხეცია აღტაცებულ ქალს, მაგრამ თინა გამოუსხლტა ხელიდან და მივარდა მამას აღვლევებულ.

— არა, მაილოჯან, შენ წარმოიღვინე, რა უსამართლობაა.. 21 წელმდის არ ღებულობენ საექიმო კურსებზე, მაგრამ მე ჯერ საბუნების-მეტყველოზე შევად... კალისტრატე ღელესაში ავირობს, თორემ პეტერბურგში ერთად ვიცხოვრებდით... ვი, რა ამბავია?... — ქალი შესდგა და დაუწყო დღე-მამას ცეკვა განცვიფრებით.

— კალისტრატეს ატეტატარ არ მისცემნო...
— როგორ... ვინ სთქვა?... ავტარ კალისტრატე...

ოთახში ღინჯად შემოვიდა მაღალი, მხარბეჭიანი და კარგა მოზრდილ-ულუგაშენიანი, წვერა-მოპარსული გინაზიელი.

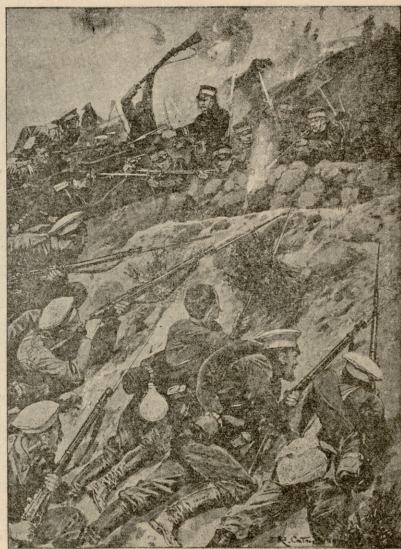
წაჰყვა ჩინოვნიკ კაცს? ვერ არის უატეტატარად ნაირ-ნაირად გამოწყობილი. რა უყოთ, ცოტა ხნიერი თუა იმისი ქმარი, ნუცას კიდევ დააბერებს, თორემ ნახებ აი! — სამაგიეროდ ვერ არის თვარში თუმანი ლოცებში გამოქიშული... რათ უნდა იმის ქმარს მისი ატეტატარი?.. არა შენ, შენ რომ არ გაქვს? ძალიან საჭირო კია შენთვის სწორედ... როგორ შეიძლება, თვალ კიროსანდის ასულს, ფოსტა-ტელეგრაფის დიდი ჩინოვნიკის მეუღლეს და ატეტატარი არ გაქვს?.. ჩემ ცოლს ატეტატარი რომ არ ააქვს, აჲ.. ხა, ხა, ხა!

— ხო და რა არის ესლა, რით იქნებოდა ურიოვ? — დაიწყო ცოტა არ იყოს შემკრთაღმა თვლებმ, მაგრამ ქმრის სიცილით გაბრაზებული ის გამოვარდა შუა ოთახში, შემოიყარა დონჯი და განჩხლებით განაგრძო: — დიად, რომ მკონოდა, ასე ვეღარ დამიჯაბნილი: მომკალი შენ, დამაღრჩე! შენ ხელში სიცილზე არ მინახავს, გამამწარე... მაშადლი ყველაფერს... აბა მეცოდნოდა რამე... ნუცაჲ... ნუცა მოეწონა და წაიყვანა შეზღებულმა კაცმა. მეჩე შენ რაო, რა ოკროსი გიდა დავდე ნუცას კარგმა ქმარა... ესლა მეორე გყავს გასათხოვარი: ვნახავ, იმას ვიღას მიათხოვებ!.. ნუცამ მაინც ოთხი კლასი გაათავა, თავის ნებით მაინც გათხოვდა. მე ვინ მკითხა რამე, მკლანდა რამე, ასე დავლახავებულცი არ ვიქნებოდი... იტინს კიდევ...

— დაიწყო, დაიწყო, მოსხნა ტომარას თავი, — სთქვა სიმონმა, რაღაც უბრაზებლობა იგრძნო, მაგრამ ისევ თამაზად განაგრძო, — მაინც გეტყვი, რომ თქვენ, ქალები, შორს ხართ ჩვენთან, თქვენი კუთა და ჩვენი კუთა სხვა და სხვა; ჩვენი ნაჩაღნიცი ამ აზრისა... აი თუ გინდა ჩვენ უპრაველენიაში ქალები ნახე ერთი...

— გავვიგონია, გავვიგონია ათასჯერ, „მორთულ-მობრან-ქულები დიარებინან, არშეიკებენ, საქმროებს ეძებენო“. ვინც იმათ ირთავს, ისინი, თუ იცი, არ ეძებენ საცილოებს, — მამო როგორ, რა ნაირად ირთავენ?..

— მაილო, დედილო... მაილოცკეთ, მაილოცკეთ... გამდელო სად არის?.. სულ ხუთ-ხუთი... ოკროს მედლი, ნაჩაღნიკამ მაილოცკა თავის ხელით... აი ნახეთ! კალისტრატე არ მოსულია... ღენა, ღენა რა იქნა?... — შემოიჭრა ოთახში სრულიად გაწითლებული, მიაჩრული, ახალგაჯდა, თეთრ-მელტრინი-

მეთის და ამაზნელთა მარხაზე რსუშების ბრძოლა.

იქ მყოფნი ყველანი დაიჭრნენ თავიანთ ადგილიდან. ყველას თვალები მიანჭრდნენ გინაზიელს რაღაც მუდართით და იძვლით.

ბით. ღრეა სქამდა აქარებით და თანაც გულმოდგინეთ უდგება ყურს უფროსების ლაპარაკს.

— რაო, ექიმი ვიქნებიო?— მიუბრუნდა თინას მამა, — რა ნაირად იქნები ექიმი?— დაეცოთხა ქალს გაღიმებული.

— რა ნაირი ხარ, მამილო, როგორ რა ნაირად? სიექიმო კურსებზედ მივიღივარ.

— როგორ... ჩემი შვიდი თუმანი თვეში ოჯახსაც და არჩენს, კალისტრატესაც გაუგზავნი, შერც ავითავადება...

— მე სტიპენდიის დამირდა ნაჩაღნიცა,— მიუვო ქალმა, თანაც მღელვარება დაეტყო, თუშეა ცისფერი თვალები ისევე უცნოდნენ, მაგრამ, სიმბიარულის შუქი აღარ გამოკრთოდა.

ქალმა საქაროდ ვადაიგლო უკან დიდი ნაწნავი ქერა თმა და ვადაისეა ზილუებიან, სწორე, თეთრ შუბლზე ხელი, თითქოს უნდოდა, განედევნა უსიამოვნო ფიქრები.

— ამასაც დაპირდა შენი ნაჩაღნიცა სტიპენდიის?— მიუთითა მამამ კალისტრატეს და ვახარხარა. სიმბიარულზე წასქდა სიკლი კალისტრატესაც და დედასაც. თვესე იცინოდა და მთელი მისი მსუქანი მხარ-მეკრდი ინსკოდა; პირთან მიტანლი ფლავი დაუკვინდა. კოვზი უთრთოდა ხელში. კალისტრატე კი ხარხარებად ბოხის ხმით, დროთი-დრო გაწვევოდა სკამზე, ასწევდა ფეხებს ზევით, როგორ-ღაც უცნაურად დაიკმხუყებდა ცხვირს და დაარტყამდა ორივე ხელს სუფარზე.

— არა, რა ხუშმახარა, რა ხუშმარა!.. ამის ნაჩაღნიცა რათ დაპირდებოდა კალისტრატეს... — ამბობდა თვესე.

გაჩუმებული ბავშვები და გამდელი განცვიფრებით შესტკეპროდნენ უფროსებს. ისინი ვერ მიმხედარიყვნენ, რამ გამოიწვივა სიცილი.

გაფიქრებული, პირ-მოკუმული თინა შესტკეპროდა მამას გაჩუმებული, თითქო რაღაცის ვაგებას სცილოდობს; ბოლოს გულ-დათუთულდა, წელის ხმით, თითქოს ჩურჩულით წაილულდული:

— მე არ მესმის, რას იცინით?..

მამა იმ წამსეე ჩაჩუმდა; ინსტიტუტურად მიხედა, რამ შურეარცხო შვილი, თუშეა ვარკვევით, თითონაც არ ესმოდა რით, და მტკიცედ, დინჯად უპასუხა:

— რას, შვილო, და ით, მე შენ გეტყვი: რასაც შენ ფიქრობ კურსებზე წასვლის შესახებ, შეუღლებულია.

— კი, მაგრამ აქამდის არ იყავი წინააღმდეგი... მე ამით ვსულდგმობოდი... — ჩაილაპარაკა გაუბედავად ქალმა და კოვზით პირში ჩასადები ფლავი უკანვე დაღვა თვეშე.

— აქამდის... აქამდის არ ვაქციელი შენ ლაპარაკს უურადლებას; ბავშვი ბევრ რამეს იტყვის. მაგრამ რა უყოთ... მაგრამ, ჰო, იმას ვამბობდი: ქალბის კურსებზე წასვლის, სწორე ვთხზრა, არაფერი მწამს; ჩენი ნაჩაღნიცა ამ აზრისაა. ქალის საქმე ვათხოვება,— შვილები ეყოლება, და მისი კურსებში ქმარ-შვილია. ჩემი აზრით, რაც უნდა ისწავლო, ბოლოს ხომ მაინც უნდა გათხოვდე და ამ სიზოტრეე რიციანი ქალის

წასვლა დიდი უგუწროობაა!.. არა, თვესე! — დაეცოთხა ის ცოლს.

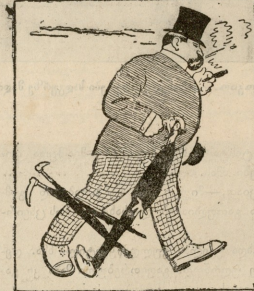
— აჰ, რას ხუშმარობ, როგორი შეიძლება გასათხოვარი ქალი და ამ სიზოტრეეზე უღელ-მამოდ ცხოვრება. რას იტყვის ქვეყანა? კიდევ ის კურსისტკებია, თუ რაღაცა: — ღმერთი აღარ სწამთ თურმე, აღარაიცი აღარ გროდობათ, დღე-მამის შინ აღარ აცეკვი, ჯერის წერს არაფრად ავღებენ თურმე.

ნათი ნაკამძე.

(დასასრული იქნება)

ქოლკების გაქმედავი. ინებუთ, ბატონო, მშვენიერი ქოლკა! სახლ მოდის ხელის მოსაკიდებელი ტრაი ატეს. გაბეღვლი. ჩქარა, ჩქარა მომეცი! არ მტყდა...

სოფლის ქადა. ასე რა მომწერებან ეს ქადაებს კოაწიება, ნეტა რა უნდა ჩემან? მოდა ერთი თანს ვუხამ და შვეარსკენ ამით კავადრების თვალწინ. ამ ჩემ ფოცხით მოგხსნი შდაბებს და უაღბ თმას...

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბაძანი